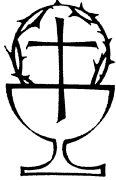

SKJÆRTORSDAG

Coena Domini

Tekst: Joh 13:1-20. Preken Asbjørn F. Hjorthaug, Den Lutherske Menighet, Knapstad

Det er skjærtorsdagskveld - kvelden da Jesus samlet sine disipler for å holde påskemåltid. Jesus vasker disiplenes føtter før måltidet tar til som skikken er i Israel. Men det var likevel noe uvanlig. Her var det Mesteren som var tjeneren og vasket disiplenes føtter.

Skjærtorsdag har navnet sitt etter ”skira” som betyr å rense. I ”den gamle kirke” var dette dagen for å gjenoppta de som var satt utenfor kirkens fellesskap. Det å bli vasket ren eller rensset med vann er i bibelen et sterkt bilde på det å bli rensset fra sine synder.

I dåpens bad ble vi vasket rene fra våre synder:

Men nå er dere blitt vasket rene, dere er blitt helliget, ja, rettferdige for Gud i Herren Jesu Kristi navn og ved vår Guds Ånd. 1Kor 6,11

Så kan vi se fotvaskingen som et bilde på at Jesus - før han innstifter Den Hellige Nattverden - vasker oss rene for våre synder. En slik ”fotvasking” er også skriftemålet som vi har før nattverden. Vi bekjenner våre synder og mottar avløsningen. Vi får legge av vår syndebyrde og Gud tar den bort fra oss. Vi renses fra våre synder. Når Herren gjennom sitt ord sier vi er rene – så er vi samtidig frie fra dom og død. Da kan ikke synden anklage oss.

"Aldri skal du vaske mine føtter," sier Peter. "Hvis jeg ikke vasker deg, har vi ikke lenger noe sammen," svarte Jesus. Da sier Peter: "Herre, vask ikke bare føttene, men også hendene og hodet!" Jesus svarte: "Den som er badet, er helt ren og trenger bare å vaske føttene. Dere er rene - men ikke alle." Job 13,8ff

”I DEN NATT HERREN JESUS BLE FORRÅDT”

Jesus var samlet sammen med de 12 for å ta det siste måltidet sammen med dem.

Den natten som lå foran dem var full av dramatik: Getsemane – Judas svik – Peters fornektelse – forhør – tortur – korsfestelse og død.

Jesus samler sine 12 nærmeste for å feire nattverd. Mens Jesus kunngjorde evangeliet for alle mennesker, så er nattverden innstiftet for de kristne. Derfor tok han de 12 til side og innstiftet nattverden sammen med dem. Nattverden feires i et fellesskap basert på en tro, en lære og en bekjennelse.

Jesus ba disiplene om gjøre i stand påskemåltidet. De leide en sal i 2.etasje med puter og benker. Det var den siste påsken Jesus var sammen med disiplene. Nå får døperen Johannes sitt ord fullt ut mening: ”Se, der er Guds lam, som bærer verdens synd.” Job 1,29. Guds lam - Jesus Kristus- er det påskelam som en gang for

alle skal slaktes. Det er nå dette lammets kjøtt og blod som skal ofres en gang for alle for våre synders skyld. Derfor sier Jesus:

"Denne kalk er den nye pakt i mitt blod." For dette er mitt blod, paktens blod, som utoses for mange til syndenes forlatelse." Matt 26,28

Jesus viser her sine disipler den nye pakt der hans blod og hans legeme ofres for at vi skal få del i Guds rettferdighet og eie syndenes forlatelse, ikke bare for en time eller en dag eller ett år, men for alltid. Gud griper inn i vår verden og tar et oppgjør med synden og syndens straff for oss ved selv å gå i døden for oss. Her i salen i 2.etg - sitter Jesus sammen med de 12. Jesus lar disiplene få del i sin forsoningsdød. Han deler ut brødet med å si: *"Dette er mitt legeme, som gis for dere"*. Deretter deler han ut vinen i det han sier: *"Denne kalk er den nye pakt i mitt blod, som utoses for dere."* Så har Jesus gjort det klart at han går i døden for sine disipler – ja for alle mennesker. I og med Jesu død på korset har de gjort opp for alle sine synder. Jesus dør i deres sted. Gjennom hans død og oppstandelse får de del i kristi rettferdighet. De mottar i og med dette syndenes forlatelse. Dette har Paulus klart fått med seg og han uttrykker dette slik:

"Velsignelsens beger som vi velsigner, gir det oss ikke del i Kristi blod? Brødet som vi bryter, gir det ikke del i Kristi legeme? Fordi det er ett brød, er vi alle ett legeme. For vi har alle del i det ene brød." 1. Kor 10,16f

Men dette siste påskemåltidet var ikke en engangsføreteelse. Jesus ga klart uttrykk for at dette var et måltid som skulle feires ofte. Det skulle ikke lenger være til minne om utgangen fra Egypt, men til minne om han som Guds påskelam som ble slaktet for våre synders skyld.

Men Jesus utvider dette – det er ikke lenger bare et minnemåltid om en historisk begivenhet. Ved å samles til nattverd med brød og vin og Jesu Ord, gir Jesus oss et sakrament som gir oss syndenes forlatelse i tiden her og nå. Med dette måltid gir han oss frimodighet, håp, kraft og styrke på veien. Dette sakramentet har han gitt til de som tror, og det mottas bare gjennom troen. I Rom 1,16 sier Paulus: *"Evangeliet er en Guds kraft til frelse"*. Dette gjelder også nattverdens sakrament fordi dette er evangeliet. Ordet sier med all tydelig klarhet at det brød som presten holder i sin hånd er det hellige legemet som beseiret synden og døden for oss og vinen i kalken er Jesu blod som *"renser oss fra all synd"* 1. Joh 1. I Luthers lille katekisme har Luther følgende inndeling om nattverden:

- 1) Hva er alterets sakrament?
- 2) Hvilken nytte har vi å ete og drikke dette sakrament?
- 3) Hvem kan bruke dette sakrament ?

1. HVA ER ALTERETS SAKRAMENT?

Jesus har selv klar og tydelig forklart hva dette sakramentet er. Det går fram av innstiftelsesordene. Herren Jesus sier om brødet: *"Dette er mitt legeme."* Om vinen sier han: *"Dette er mitt blod"* – eller – *"Den nye pakt i mitt blod."* Dette er en prøvestein på hvor alvorlig vi tar Guds Ord. Tror vi virkelig at Guds Ord er Guds Ord? Mange som påberoper seg bekjennelsen om at hele bibelen er Guds ord stiller seg negativt til Jesu ord i nattverden. Men vi må si klart fra: Om de ikke kan svare et klart ja på om dette brød er Kristi kropp og vinen Jesu blod, så er deres bibeltroskap falsk. Spørsmålet om den rette forståelsen av alterets sakrament er et spørsmål om forståelsen av Skriftens autoritet og inspirasjon.

Jesus tok ekte brød og ekte vin, hverdagsmat og drikke, og da får vi også tro det han sier om at det er hans legeme og blod. Når vi feirer nattverden på nytt så hører vi Kristi ord gjennom prestens munn. Det er likevel Guds eget ord som lyder hver gang, på samme måte slik det lød ved den første nattverden. Og

når Guds Ord lyder over elementene så skjer denne guddommelige forening mellom brød og Kristi legeme og vinen og Kristi blod. Slik som Gud og mennesket er forenet i Kristi person slik er også blod og vin, kropp og brød forenet. Jesus er altså selv til stede i sitt ord og i sitt sakrament. Menneskesønnen er Gud, vinen er Kristi blod og brødet er Kristi legeme. Dette skjer helt uavhengig av min tro. Dette står fast, og jeg kan ikke forandre dette uansett hva jeg tror eller mener. Det ligger utenfor meg og mine følelser, det er Gud som handler. I Herrens nattverd drikker jeg hans blod og eter hans kropp helt uavhengig av min tro og tvil. Jesus har i sitt ord enkelt sagt hva det er og hva vi skal gjøre med det. Det er hans legeme og blod og vi skal ete og drikke. Så er det mange spørsmål fornuften i oss vil ha svar på. Men vi avviser alle slike spørsmål. Jesus har sagt det enkelt og klart hva det er og hva vi skal gjøre med det. La oss nøye oss med dette og takke for det.

2. HVILKEN NYTTE HAR VI Å ETE OG DRIKKE DETTE SAKRAMENT?

Vi svarer med Luther og Guds Ord: *"Det viser disse ord: "Det gis for dere og det utgydes for dere til syndenes forlatelse". Syndenes forlatelse, liv og salighet gis til oss ved disse ord, for hvor det finnes syndenes forlatelse, der finnes også liv og salighet"*

Hvorfor trenger vi syndenes forlatelse i nattverden? Vi har den jo i dåpen?

Vi har den gamle Adam, verden rundt oss, djevelen, synden, ja alle vil ha oss bort fra Gud. For å hjelpe oss, oppmuntre oss, styrke oss har han gitt oss evangeliet i nattverden i tillegg til andre nådemidler. Går jeg ikke til nattverd, takker jeg nei til disse velsignelser Gud vil gi oss.

3. HVEM KAN BRUKE DETTE SAKRAMENT?

Når nattverden gir oss syndenes forlatelse, da har vel alle mennesker nytte av nattverden?

Nattverden er evangelium. Nattverden er for alle uverdige syndere som kommer for å få evig liv og salighet av Jesus selv. Nattverden er et himmelsk gledes måltid med forsmak på hva som venter oss i himmelen. Her er alle verdige, fordi Gud har gjort oss verdige.

Men sier ikke skriften noe om at noen kan drikke og ete dette på en feil måte som fører til dom? Jo, men det er de som ikke vet hva dette er, eller de som ikke tror på Jesus Kristus. For disse blir ikke nattverden til velsignelse. Den blir til dom.

Men hva med de som bekjenner at Jesus Kristus er Herre?

Hvem var til stede da Jesus innstiftet nattverden og som mottok hans legeme og blod?

Det var fornekeren Peter som bannet på at han ikke kjente Jesus da han ble satt på prøve. Det var tvileren Thomas som ikke aksepterte ordet om oppstandelsen før han så Jesus selv og fikk kjenne på ham. Og det var forræderen Judas han som solgte Jesus for 30 sølvpenger. Nattverden er sannlig til for syndere. Så får jeg med frimodighet likevel gå til Herrens bord.

Men hva når jeg føler at jeg ikke har lyst, at jeg ikke er verdig, når jeg er i anfektelser og tvil om det virkelig er Kristus selv jeg får, når min tro er preget av vantro og frustrasjon, når alt er kaos? Må jeg ikke ha orden på alt dette først, for så å gå verdig til nattverdsbordet?

Nei! Din verdighet er at du er en synder, at alt er kaos, at du tviler, at du ikke får orden på deg selv og dine tanker. Det er derfor han døde for deg og oppstod for deg. Derfor skynd deg til Herrens nattverd og la han få gi deg sine gaver. Han tar i mot deg akkurat slik du er.

4

Amen.